

Αρχική σελίδα>Τα δικαιώματά σας>Δικαιώματα των ανηλίκων στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών Δικαιώματα των ανηλίκων στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών

Λεττονία

1. Δικαιοπρακτική ικανότητα του παιδιού

Σύμφωνα με το λετονικό δίκαιο, τα πρόσωπα που έχουν ενηλικιωθεί, δηλαδή έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους, έχουν ικανότητα δικαστικής παράστασης σε αστικές διαδικασίες, ενώ οι ανήλικοι εκπροσωπούνται στο δικαστήριο από τους νόμιμους αντιπροσώπους τους. Οι νόμιμοι αντιπρόσωποι είναι συνήθως οι γονείς ή ο επίτροπος του παιδιού.

Στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τον νόμο, οι ανήλικοι δικαιούνται να ασκούν ανεξάρτητα τα αστικά δικονομικά τους δικαιώματα. Στις περιπτώσεις αυτές, μπορεί να ζητηθεί η συνδρομή νομίμων αντιπροσώπων προς τον ανήλικο σε δικαστικές διαδικασίες. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους και, προς τον σκοπό αυτό, να λαμβάνουν και να αποστέλλουν κάθε είδους πληροφορίες, καθώς και το δικαίωμα ακρόασης σε κάθε πράξη ή διαδικασία που τα αφορά. Εάν το παιδί είναι σε θέση να διατυπώσει γνώμη, αυτή πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά του.

2. Πρόσβαση σε τροποποιημένες δικαστικές διαδικασίες

Το έργο των δικαστηρίων οργανώνεται προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι υποθέσεις που αφορούν την προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων του παιδιού εκδικάζονται επειγόντως.

Σε υποθέσεις που αφορούν παιδί, π.χ. διαδικασία διαζυγίου, θεμελίωση της σχέσης γονέα και τέκνου κ.λπ., ο νόμος προβλέπει ευρύ περιθώριο ελιγμών για την κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων. Προκειμένου να αποσαφηνιστούν οι απόψεις του παιδιού και να υποβληθούν στο δικαστήριο, καλείται γενικά η αρμόδια δημοτική αρχή, δηλαδή το οικογενειακό δικαστήριο, το οποίο αποτελείται από ειδικά εκπαιδευμένους επαγγελματίες που αποσαφηνίζουν τις απόψεις του παιδιού σε οικείο περιβάλλον.

3. Διεπιστημονικές πτυχές

Η προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού υλοποιείται σε συνεργασία με την οικογένεια, τους φορείς της κεντρικής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης, τους δημόσιους οργανισμούς και άλλα φυσικά και νομικά πρόσωπα.

Σύμφωνα με τον νόμο περί προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού, η συνεργασία μεταξύ των φορέων της κεντρικής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης σε θέματα προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού και των οικογενειακών δικαιωμάτων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους συντονίζεται από το Υπουργείο Πρόνοιας.

Η Λετονία εφαρμόζει ειδική διαδικασία (κανονισμός αριθ. 545 του Υπουργικού Συμβουλίου, της 12ης Σεπτεμβρίου 2017, σχετικά με τη θεσμική συνεργασία στον τομέα της προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού) που διέπει την οργάνωση της συνεργασίας μεταξύ φορέων της κεντρικής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης και μη κυβερνητικών οργανώσεων στον τομέα αυτόν. Αυτή οργανώνεται με τη βοήθεια συμβουλευτικών συλλογικών ομάδων που έχουν συσταθεί στους δήμους και του Συμβουλίου Συνεργασίας επί Παιδικών Υποθέσεων. Μεταξύ άλλων, οι ομάδες συνεργασίας εξετάζουν μεμονωμένες περιπτώσεις που σχετίζονται με πιθανές προσβολές των δικαιωμάτων του παιδιού σε υποθέσεις όπου υπάρχει ανάγκη για ταχεία δράση και συνεργασία μεταξύ διαφόρων φορέων, και όταν η κατάσταση δεν μπορεί να επιλυθεί από ένα μόνο θεσμικό όργανο ή έχει αποδειχθεί αδύνατη η επίλυσή της για παρατεταμένο χρονικό διάστημα.

4. Εκπαίδευση των ειδικών

Η νομοθεσία προβλέπει ευρύ φάσμα ειδικών (δικαστών, εισαγγελέων, δικηγόρων, δικαστικών υπαλλήλων και δικαστικών ψυχολόγων) που αξιολογούν τη διανοητική κατάσταση του παιδιού, μαζί με πιστοποιημένους συμβολαιογράφους, αστυνομικό προσωπικό που εργάζεται με παιδιά κ.λπ., οι οποίοι πρέπει να αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις στον τομέα της προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού. Η κατάρτιση των δικαστών σε θέματα που αφορούν τα δικαιώματα του παιδιού οργανώνεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

5. Συμφέρον του παιδιού

Σύμφωνα με τον νόμο περί προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού, τα δικαιώματα και τα συμφέροντα του παιδιού έχουν προτεραιότητα σε όλες τις νομικές διαδικασίες που αφορούν το παιδί. Στη Λετονία, όλες οι πράξεις στις οποίες εμπλέκονται παιδιά και οι οποίες ενεργούνται από φορείς της κεντρικής διοίκησης ή της τοπικής αυτοδιοίκησης, δημόσιους οργανισμούς, άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, δικαστήρια και άλλους φορείς επιβολής του νόμου πρέπει να σέβονται κατά προτεραιότητα τα δικαιώματα και τα συμφέροντα του παιδιού.

Το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού πρέπει να διαφυλάσσεται από όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα στο πλαίσιο όλων των πράξεων και αποφάσεων που επηρεάζουν ή ενδέχεται να επηρεάσουν το παιδί, άμεσα ή έμμεσα. Κατά τον προσδιορισμό του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού, ο στόχος θα πρέπει να είναι η εξεύρεση βιώσιμης λύσης στην κατάσταση του παιδιού, λαμβανομένων δεόντως υπόψη της συγκεκριμένης κατάστασης και των κριτηρίων που προβλέπονται από τον νόμο.

6. Παρακολούθηση και εκτέλεση των αποφάσεων στις δικαστικές διαδικασίες στις οποίες εμπλέκονται παιδιά

Μόλις μια απόφαση που επηρεάζει τα δικαιώματα και τα συμφέροντα του παιδιού αποκτά ισχύ δεδικασμένου ή πρέπει να εκτελεστεί αμέσως, αλλά δεν εκτελείται, ο νόμιμος αντιπρόσωπος του παιδιού μπορεί να υποβάλει εκτελεστό τίτλο στον δικαστικό επιμελητή. Το δικαστήριο δεν αποστέλλει λεπτομέρειες της απόφασης στο παιδί αυτοπροσώπως. Τεκμαίρεται ότι οι γονείς ή ο επίτροπος του παιδιού, υπό την ιδιότητα του νόμιμου αντιπροσώπου που ενεργεί προς το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού, θα εξηγήσουν την απόφαση του δικαστηρίου στο παιδί σύμφωνα με την ικανότητά του να την κατανοήσει και θα του γνωστοποιήσουν τις απαιτούμενες πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην εκτέλεση της απόφασης. Κατά περίπτωση, για την εκτέλεση αποφάσεων επί ζητημάτων επιμέλειας και επικοινωνίας, ο δικαστικός επιμελητής συνεργάζεται με το οικογενειακό δικαστήριο, το οποίο εκδίδει οδηγίες για την παροχή των αναγκαίων πληροφοριών για την εκτέλεση και την παρακολούθηση της διαδικασίας εκτέλεσης.

7. Πρόσβαση σε μέσα έννομης προστασίας

Στις αστικές διαδικασίες, οι ανήλικοι εκπροσωπούνται στις υποθέσεις τους από τους νόμιμους αντιπροσώπους τους, οι οποίοι είναι κατά κανόνα οι γονείς ή ο επίτροπος του παιδιού. Όταν ο νόμος επιτρέπει στους ανηλίκους να ασκούν ανεξάρτητα τα αστικά δικονομικά τους δικαιώματα, καλούνται επίσης οι νόμιμοι αντιπρόσωποί τους.

Προβλέπεται πρόσθετο μέσο προστασίας για παιδιά με υπόβαθρο οικογενειακής βίας. Όταν το παιδί αποτελεί στόχο βίας ή καταναγκαστικού ελέγχου, αίτηση προστασίας προς το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού μπορεί να υποβληθεί όχι μόνον από έναν από τους γονείς ή τον επίτροπο του παιδιού, αλλά και από το οικογενειακό δικαστήριο ή τον εισαγγελέα. Αυτό σημαίνει ότι εάν, για οποιονδήποτε λόγο, ο νόμιμος αντιπρόσωπος του παιδιού δεν ενεργεί προς την

προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, μπορεί να υποβληθεί αίτημα στο δικαστήριο από μία από τις προαναφερόμενες αρμόδιες αρχές. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η προστασία κατά της βίας μπορεί να ζητηθεί σε οποιοδήποτε στάδιο της αστικής διαδικασίας, ακόμη και πριν από την άσκηση αγωγής.

8. Διαδικασία υιοθεσίας, συμπεριλαμβανομένης της διεθνούς υιοθεσίας

Στη Λετονία, τα ανήλικα παιδιά μπορούν να υιοθετηθούν όταν αυτό είναι προς το υπέρτατο συμφέρον τους. Οι νομικές βάσεις για την υιοθεσία καθορίζονται στο Αστικό Δίκαιο. Η διαδικασία υιοθεσίας καθορίζεται με κανονισμό του Υπουργικού Συμβουλίου. Η υιοθεσία εγκρίνεται από το δικαστήριο. Το παιδί μπορεί να υιοθετηθεί εάν, πριν από την έγκριση της υιοθεσίας, έχει τεθεί υπό τη φροντίδα και την εποπτεία του υιοθετούντος μέρους και ορισμένο ίδρυμα κηδεμονίας και επιμέλειας που έχει συσταθεί από τοπική αρχή —το οικογενειακό δικαστήριο— έχει διαπιστώσει ότι το παιδί και το υιοθετούν μέρος είναι συμβατά μεταξύ τους και ότι υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να πιστευτεί ότι η υιοθεσία θα οδηγήσει σε πραγματική σχέση γονέα και τέκνου. Παιδί που έχει συμπληρώσει το 12ο έτος της ηλικίας του πρέπει να δίδει την προσωπική συναίνεσή του για την υιοθεσία.

Το πρόσωπο που επιθυμεί να υιοθετήσει παιδί πρέπει να υποβάλει σχετική αίτηση στο οικογενειακό δικαστήριο. Για την εξακρίβωση της καταλληλότητας προς υιοθεσία, το οικογενειακό δικαστήριο διεξάγει έρευνα σχετικά με την υιοθετούσα οικογένεια σύμφωνα με τη διαδικασία υιοθεσίας. Το παιδί μπορεί να τοποθετηθεί σε θετή οικογένεια με απόφαση οικογενειακού δικαστηρίου.

Στις περιπτώσεις και σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται από τον νόμο, η διακρατική υιοθεσία είναι δυνατή σε σχέση με αλλοδαπό κράτος το οποίο δεσμεύεται από τη Σύμβαση της Χάγης, της 29ης Μαΐου 1993, για την προστασία των παιδιών και τη συνεργασία σχετικά με τη διακρατική υιοθεσία, και από τη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, της 20ής Νοεμβρίου 1989, με το οποίο κράτος η Λετονία έχει συνάψει διμερή συνθήκη που καθορίζει τις λεπτομέρειες της αμοιβαίας δικαστικής συνεργασίας στον τομέα της υιοθεσίας στην αλλοδαπή. Η διακρατική υιοθεσία σε σχέση με αλλοδαπό κράτος μπορεί να προχωρήσει μόλις ληφθεί γνωμοδότηση από την επιτροπή αλλοδαπής υιοθεσίας η οποία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διαδικασία διακρατικής υιοθεσίας συνάδει με τις αρχές της προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού που ορίζονται στον εν λόγω νόμο και είναι προς το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού.

Τελευταία επικαιροποίηση: 19/08/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.